

MVO-visie 2019 - 2025

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Duurzame welvaart

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) sluit aan bij de missie van DNB. Als centrale bank, toezichthouder en resolutie-autoriteit maakt DNB zich immers sterk voor financiële stabiliteit en draagt zij daarmee bij aan duurzame welvaart in Nederland. In de komende jaren (2019 – 2025) heeft DNB een MVO-visie opgesteld die past bij haar missie en mandaat. Deze visie richt zich op de twee thema's:

- Houdbare economische groei zonder schadelijke effecten voor de leefomgeving;
- Een inclusief financieel en economisch systeem.

DNB adresseert deze thema's via haar kerntaken als centrale bank, toezichthouder en resolutie-autoriteit. Zo heeft DNB in de afgelopen jaren al een verkenning gedaan van klimaatrisico's en de implicaties hiervan voor toezichthouders, de financiële sector en beleidsmakers. Andere voorbeelden zijn het onderzoek van DNB naar duurzaam beleggen in de Nederlandse pensioensector en de

overgang naar 100% biologisch katoen bij de productie van bankbiljetten. Als onafhankelijke organisatie gericht op de lange termijn is DNB ook bij uitstek gepositioneerd om een aanjagende rol te vervullen op MVO-gebied. Hierbij gebruikt DNB haar vermogen om partijen te verbinden. Op initiatief van DNB is bijvoorbeeld het Platform voor Duurzame Financiering opgericht. Ook is DNB één van de oprichters van

het Central Banks and Supervisors Network for Greening the Financial System, waarvoor zij op dit moment tevens de voorzitter levert.

De twee thema's van de MVO-visie staan niet op zichzelf. Duurzame welvaart komt immers tot stand wanneer sprake is van houdbare economische groei zonder schadelijke effecten voor de leefomgeving (thema 1) en door een inclusief financieel en economisch systeem (thema 2). Beide thema's dragen bij aan de Sustainable Development Goals (SDGs) van de Verenigde Naties. Dit zijn zeventien mondiale doelen waarmee organisaties, bedrijven en overheden zich committeren aan het substantieel verbeteren van de stand van de wereld in 2030. Door aan te sluiten bij de SDGs maakt DNB de MVO-visie herkenbaar

voor de maatschappij en voor andere organisaties. DNB zet specifiek in op het leveren van een bijdrage aan de realisatie van de volgende vier SDGs:

- 8. Waardig werk en economische groei
- 12. Verantwoorde consumptie en productie
- 13. Klimaatactie
- 17. Partnerschappen voor de doelen

DNB geeft de komende jaren concreet inhoud aan haar MVO-ambitie via de uitoefening van haar kerntaken en eigen bedrijfsvoering. Om de invulling van de twee thema's te concretiseren, heeft DNB zes speerpunten geformuleerd die in deze visie nader worden toegelicht.

Economische groei zonder schadelijke effecten voor de leefomgeving

In het klimaatakkoord van Parijs hebben bijna 200 landen afgesproken de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder de twee graden. Zowel de opwarming van de aarde als de overgang naar een klimaatneutrale economie vormt een bron van prudentiële risico's. Dit raakt DNB in haar missie en kerntaken.

Sinds de financiële crisis legt DNB meer nadruk op toekomstgericht toezicht met een verscherpte aandacht voor duurzaamheid. Daarnaast neemt DNB als onafhankelijk economisch adviseur deel aan het publieke debat over de

energietransitie, CO₂-beprijzing en een klimaatneutrale economie. Ook wil DNB duurzaamheidsaspecten verder integreren in haar eigen reservebeheer en het betalingsverkeer.

Om economische groei zonder schadelijke effecten voor de leefomgeving te bevorderen, heeft DNB drie speerpunten geformuleerd:

1. We brengen klimaat- en milieurisico's in kaart voor de financiële sector en stimuleren dat ze worden opgepakt;
2. We zetten duurzaamheidsvraagstukken, zoals de overgang naar een klimaatneutrale economie, op de agenda;

3. We beleggen onze reserves op een duurzame manier.

Daarnaast heeft DNB een vierde speerpunt uitgewerkt voor haar eigen bedrijfsvoering:

4. We integreren duurzaamheid in onze bedrijfsvoering.

Via deze vier speerpunten draagt DNB bij aan SDGs 8, 12, 13 en 17.

Een inclusief financieel en economisch systeem

Duurzame welvaart vraagt om een inclusief financieel en economisch systeem, waarin financiële diensten goed toegankelijk zijn, ook voor toekomstige generaties of kwetsbare groepen met een financiële kennis- en/of digitale achterstand.

DNB draagt vanuit haar centrale bankadvies- en toezichtstaak bij aan dit thema. Zo onderzoekt DNB de drijvers van welvaart, inclusief de verdeling van inkomens en vermogens en de toegang tot het financiële stelsel en de

sociale zekerheid. Ook maakt DNB zich sterk voor een gelijke behandeling van huidige en toekomstige generaties in het pensioenstelsel. Verder zet DNB zich in voor financiële en digitale inclusie in het betalingsverkeer, het verlenen van

technische assistentie aan jonge centrale banken en de vertegenwoordiging van landen in internationale gremia, zoals de IMF-kiesgroep. Tot slot biedt DNB duidelijke en begrijpelijke financiële educatie, onder meer via het eigen bezoekerscentrum en deelname aan initiatieven als de Week van het Geld en Wijzer in Geldzaken.

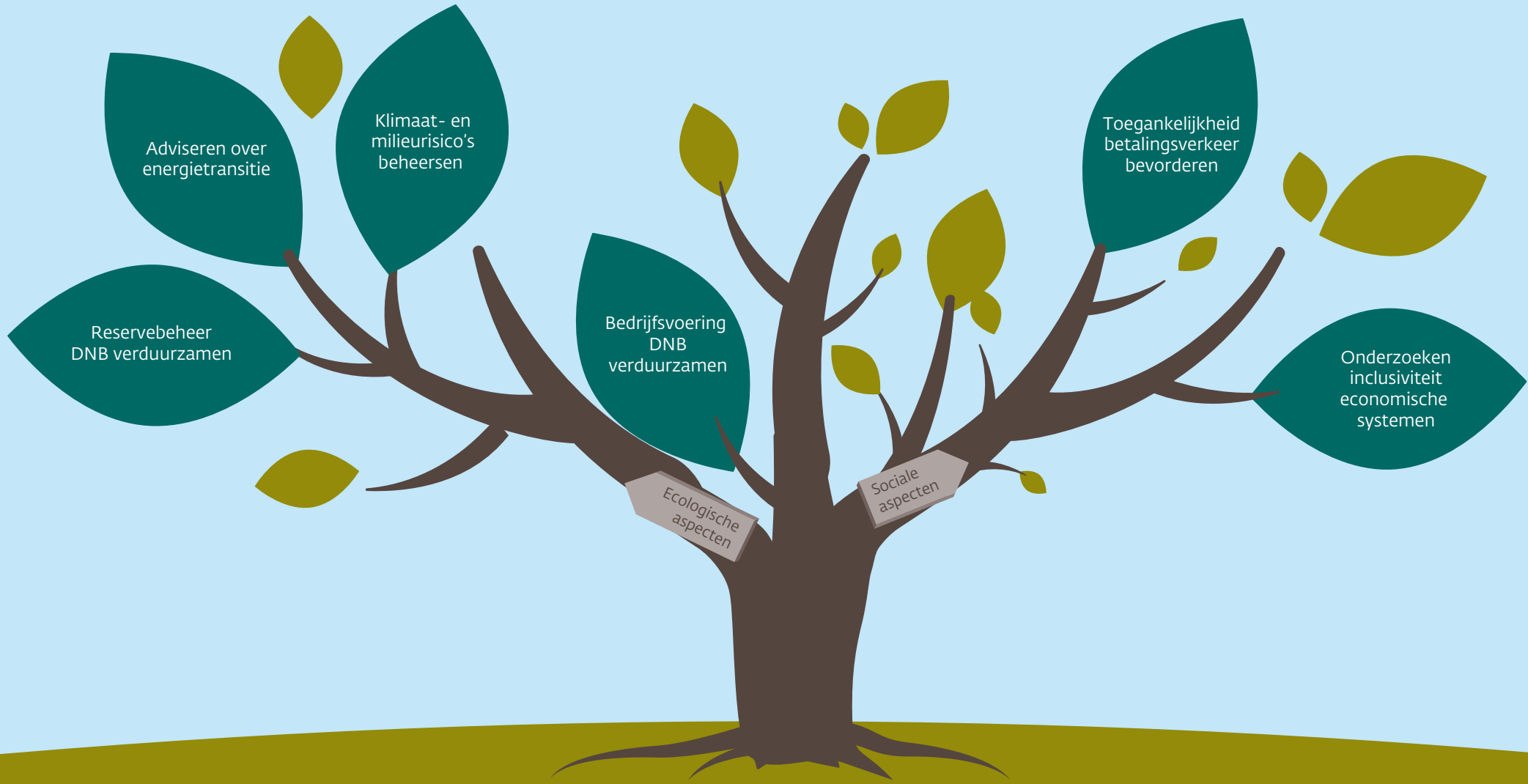
Om een inclusief financieel en economisch systeem te bevorderen, heeft DNB twee speerpunten geformuleerd:

5. We doen onderzoek naar houdbare en inclusieve economische groei;
6. We bevorderen de toegankelijkheid van het betalingsverkeer.

Op deze manier draagt DNB bij aan SDGs 8 en 17.

Duurzame welvaart

Speerpunten

Klimaat- en milieurisico's

Speerpunt 1 We brengen klimaat- en milieurisico's in kaart voor de financiële sector en stimuleren dat ze worden opgepakt

Waarom doen we dit?

Klimaatverandering en de energietransitie vormen bronnen van risico's voor de financiële sector. Door de prudentiële impact van deze risico's in kaart te brengen en aan te sturen op een betere beheersing daarvan door de financiële sector, levert DNB een bijdrage aan duurzame financiële stabiliteit. Als toezichthouder vindt DNB het bovendien belangrijk dat financiële instellingen duurzaamheid integreren in hun kernprocessen en daarover transparant zijn naar de maatschappij.¹ Daarnaast is de verwachting dat maatschappelijke betrokkenheid van financiële instellingen positief kan bijdragen aan het publieke vertrouwen in de financiële sector als geheel.

Wat willen we bereiken – lange termijn?

DNB verankert klimaat- en milieurisico's in haar toezicht en verwacht dat financiële instellingen tijdig anticiperen op veranderingen die op ze afkomen. Doel is dat zij inzicht hebben in de impact van klimaat- en milieurisico's op hun korte- en langetermijnsoliditeit en, waar nodig, maatregelen nemen om deze risico's te beheersen. Verder maakt DNB de impact van ecologische veranderingen op financiële instellingen en de financiële stabiliteit inzichtelijk. DNB zal haar kennis hierover delen, onder andere via het Nederlandse Platform voor Duurzame Financiering en het internationale Central Banks and Supervisors Network for Greening the Financial System. Bovendien vervult DNB internationaal een aanjagende rol om klimaat-gerelateerde risico's te integreren in relevante toezichtregels.

Wat gaan we in 2019 doen – korte termijn?

DNB heeft in 2018 in kaart gebracht hoe klimaatrisico's beter geïntegreerd kunnen worden in haar toezichtsmethodologie. De aanbevelingen uit dit onderzoek worden in 2019 uitgerold. Hierbij ligt een focus op de *self-assessments* die financiële instellingen uitvoeren als onderdeel van hun (jaarlijkse) beoordelings- en evaluatieprocessen.² In dat kader vraagt DNB instellingen expliciet om de effecten van klimaatrisico's in kaart te brengen en aan te geven hoe ze deze beheersen. In 2019 is DNB tevens van plan een uitvraag te doen naar hun blootstelling aan CO₂-intensieve sectoren en vastgoed met een voor de klimaatafspraken ontoereikend energielabel. Ook betreft DNB duurzaamheid in on-site onderzoeken bij banken, verzekeraars en pensioenfondsen.

Daarnaast heeft DNB door het uitvoeren van een stresstest inzicht gekregen in de gevolgen van een disruptieve energietransitie. De hiertoe ontwikkelde methodologie draagt DNB in 2019 breed uit onder andere onder toezichthouders en financiële instellingen, met als doel hen te faciliteren in het inzichtelijk maken van transitierisico's.

¹ Sturen op toekomstgerichtheid en duurzaamheid is één van de drie speerpunten uit DNB's Visie op Toezicht 2018-2022.

² Dit betreft de SREP voor banken, ORSA voor verzekeraars en ORA voor pensioenfondsen.

Energietransitie

Speerpunt 2 We zetten duurzaamheidsvraagstukken op de agenda

Waarom doen we dit?

DNB ziet klimaatverandering en de energietransitie als twee van de grootste uitdagingen voor de economie. Energie en economie zijn onlosmakelijk verbonden: voor vrijwel alle economische activiteiten is immers energie nodig. Het klimaatakkoord van Parijs en het klimaatbeleid dat daaruit volgt zullen impact op de economie hebben. Op het moment dat economische groei gepaard gaat met grootschalige ecologische schade is deze niet duurzaam. Het is daarom van belang om rekening te houden met de effecten van economische groei op milieu- en klimaatverandering en vice versa. Als centrale bank heeft DNB een rol om dergelijke uitdagingen op de agenda te zetten.

Wat willen we bereiken – lange termijn?

DNB wil een actieve rol spelen in het klimaatdebat. De nadruk ligt op de economische effecten van klimaatverandering en de energietransitie en de rol van de financiële sector. DNB wil vernieuwende en agenderende onderzoeken doen en de resultaten publiceren om daarmee het publieke debat met onderbouwde feiten te voeden. Daarnaast wil DNB onderzoek doen om een beter begrip te krijgen van de relatie tussen de economie en klimaatverandering op de lange termijn. Daarbij brengt DNB de belangrijkste economische risico's en kansen in kaart voor de vorming van effectief klimaatbeleid zonder onnodige (economische) kosten.

Wat gaan we in 2019 doen – korte termijn?

DNB doet verder onderzoek naar de impact van de energietransitie op de economie. In 2018 is hiervoor het startschot gegeven met de publicatie van een *Occasional Study*, waaruit blijkt dat een uitbreiding en verhoging van de belasting voor bedrijven op de uitstoot van broeikasgas geen grote gevolgen hoeft te hebben voor de economie als geheel.

DNB zal de afspraken uit het Nederlandse Klimaatakkoord kritisch volgen en waar nodig de overheid adviseren. Ook zal DNB de financiële kant van de energietransitie onderzoeken, in het bijzonder de ontwikkeling van groene financiering. Zo wil het kabinet bepaalde vormen van gebouwgebonden financiering toestaan om de verduurzaming van de Nederlandse koopwoningvoorraad te versnellen. Ook groeit de markt

voor groene obligaties in rap tempo. DNB kijkt naar de wenselijkheid van dergelijke ontwikkelingen en onderzoekt alternatieve instrumenten om de verduurzaming van de economie te stimuleren.

Duurzaam reservebeheer DNB

Speerpunt 3 We beleggen onze reserves op een duurzame manier

Waarom doen we dit?

DNB heeft de ambitie maatschappelijk verantwoord te beleggen (MVB). Als investeerder op financiële markten wil DNB op deze manier de verduurzaming van de economie bevorderen en de *Environmental, Social and Governance (ESG)*-risico's van haar eigen reserves verkleinen. Hiermee zoekt DNB aansluiting bij financiële instellingen die MVB reeds hebben doorgevoerd en bij internationaal geaccepteerde principes, standaarden en codes zoals de *Principles for Responsible Investment (PRI)* en de *UN Global Compact*. Daarnaast wil DNB met de MVB-integratie in haar beleggingsportefeuilles een goed voorbeeld geven aan de financiële sector en meer instellingen bewegen tot duurzaam investeren.

Wat willen we bereiken – lange termijn?

DNB wil haar voortrekkersrol in het Eurosysteem ten aanzien van MVB handhaven en effectief blijven inzetten. Na de internationale DNB-conferentie over verantwoord beleggen voor centrale banken in september 2018 zal DNB blijven deelnemen aan nationale en internationale werkgroepen gericht op MVB. Om haar katalyserend vermogen richting andere centrale banken en de financiële sector te vergroten, wil DNB het volwassenheidsniveau van haar MVB-beleid verhogen naar een meer omvattende aanpak. Naast het toepassen van ESG-integratie in haar portefeuilles zal DNB hiertoe onderzoeken in hoeverre impactbeleggen en het investeren in groene obligatiefondsen wenselijke strategieën zijn voor haar reservebeheer. Ook wil DNB beter begrijpen hoe klimaatrisico's haar portefeuille raken.

Hiertoe zal de CO₂-voetafdruk van de portfolio's in kaart worden gebracht en zal worden onderzocht in hoeverre een klimaatstresstest op deze portfolio's kan worden toegepast.

Wat gaan we in 2019 doen – korte termijn?

DNB heeft op 20 maart 2019 de PRI ondertekend. Hiermee committeert DNB zich aan een zestal principes over verantwoord beleggen, waaronder de verplichting om hier jaarlijks publiek over te rapporteren.³ Gelijktijdig met de ondertekening van de PRI heeft DNB een *Responsible Investment Charter* gepubliceerd die in hoofdlijnen haar MVB-beleid beschrijft. In het verlengde hiervan integreert DNB de ESG-criteria in haar intern en extern beheerde beleggingen. Intern belegt DNB waar mogelijk in obligaties met een maatschappelijk doel, zoals

groene obligaties en obligaties van ontwikkelingsbanken. Ook wil DNB bij de totstandkoming van risicolimieten voor landen, emittenten en tegenpartijen ESG-criteria gaan meewegen in de intern beheerde beleggingen. In haar extern beheerde beleggingen zal DNB uitsluitings-, ESG-integratie en *voting and engagement*-strategieën toepassen. DNB selecteert en monitort haar externe managers op basis van of zij ESG-criteria meenemen in hun beleggingsbeslissingen.

³ DNB ondertekent de PRI vanuit haar rol als vermogensbeheerder. Haar aankopen in het kader van het monetaire beleid vallen zodoende buiten scope. De rapportages zullen derhalve alleen betrekking hebben op de intern en extern beheerde eigen beleggingen.

Duurzame bedrijfsvoering DNB

Speerpunt 4 We integreren duurzaamheid in onze bedrijfsvoering

Waarom doen we dit?

DNB wil consistentie bereiken tussen woord (het extern uitdragen van duurzaamheidsthema's) en daad (duurzaamheid integreren in haar eigen bedrijfsvoering). In dat kader neemt DNB duurzaamheid mee in al haar besluitvorming over onderwerpen zoals huisvesting, inkoop, ICT en reisbeleid.

Wat willen we bereiken – lange termijn?

DNB ambieert een klimaat- en milieubewuste werkwijze voor haar bedrijfsvoering. Daarmee draagt DNB bij aan de ontwikkeling naar een klimaatneutrale en circulaire economie. Voor de huisvesting is een hoge duurzaamheidsambitie opgesteld die gerealiseerd wordt in de bouw en renovatie van de huisvesting van DNB in de komende jaren.

Daarnaast is duurzaamheid een belangrijk criterium in het inkoopbeleid van DNB en verlangt DNB dat ook van haar inkooppartners. Doel is om het gebruik van grondstoffen zo veel mogelijk te reduceren. In dat kader heeft DNB de Green Deal Circulair Inkopen ondertekend, waarin publieke en private organisaties met elkaar afspreken de circulaire economie aan te jagen met hun inkoopbeleid. Aan de hand daarvan neemt DNB deel aan circulaire inkooptrajecten van verschillende producten en diensten.

Ook wil DNB een klimaatneutrale organisatie zijn door haar uitstoot te reduceren en waar nodig te compenseren. Medewerkers van DNB reizen daarom gepast, sober en terughoudend. Voor internationale reizen binnen een straal van 500 km

wordt in de regel met het openbaar vervoer gereisd. In het woon-werkverkeer wordt het gebruik van auto's ontmoedigd en door DNB gefaciliteerd woon-werkverkeer is emissieloos.

Wat gaan we in 2019 doen – korte termijn?

In de komende jaren wordt het kantoor van DNB aan het Frederiksplein gerenoveerd en bouwt DNB een cashcentrum. In 2019 worden voorbereidingen getroffen om de hoge duurzaamheidsambitie te realiseren in de huisvesting. DNB maakt daarbij gebruik van certificering om de realisatie van haar duurzaamheidsambities voor huisvesting objectief te meten en te borgen. Daarnaast neemt DNB de maatschappelijke impact mee in al haar aanbestedingen en maakt

daarbij afspraken op het gebied van klimaat, milieu, circulariteit en arbeidsparticipatie.

Ook neemt DNB duurzaamheidseisen mee in de inrichting van nieuwe ICT-diensten. Bij grote sourcingsprojecten vraagt DNB leveranciers zich te committeren aan haar duurzaamheids-eisen. Daarbij wordt gestreefd naar een zo laag mogelijke milieubelasting en wordt ingezet op *social return*, waarbij tijdens de inkoop afspraken worden gemaakt over het creëren van extra arbeidsplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Onderzoek inclusief economisch systeem

Speerpunt 5 We doen onderzoek naar houdbare en inclusieve economische groei

Waarom doen we dit?

DNB streeft naar houdbare welvaart en een inclusief economisch systeem. Welvaart bevat naast materiële welvaart ook andere (niet-financiële) aspecten. Inclusiviteit houdt in dat het financiële stelsel en de sociale zekerheid voor iedereen toegankelijk zijn en blijven. Een belangrijk onderdeel daarvan is een arbeidsmarkt die elk talent waardeert en benut. Dat vergt onder andere de ontwikkeling en efficiënte inzet van menselijk kapitaal. Door onderzoek te doen naar en advies uit te brengen over deze niet-financiële aspecten van welvaart, draagt DNB bij aan een inclusief financieel en economisch systeem.

Wat willen we bereiken – lange termijn?

Als onafhankelijke partij heeft DNB vooral een onderzoeks- en adviesrol. Zo kan DNB de uitruil tussen verschillende aspecten van welvaart inzichtelijk maken. De focus op duurzaamheid en de langetermijnhoudbaarheid van bijvoorbeeld het pensioenstelsel impliceren dat DNB zowel de welvaart van huidige als toekomstige generaties meeweegt in haar adviezen en onderzoek. Hierbij is tevens van belang dat groepen niet systematisch worden uitgesloten of achtergesteld, bijvoorbeeld wat betreft toegang tot de arbeidsmarkt en sociale voorzieningen.

Wat gaan we in 2019 doen – korte termijn?

In 2019 voert DNB verdiepende analyses uit van de arbeidsmarkt, woningmarkt en de kredietverlening. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar mogelijkheden om de inclusiviteit en toegankelijkheid van deze markten te vergroten. DNB zal eveneens onverminderd aandacht besteden aan de duurzaamheid van het pensioenstelsel en de overheidsfinanciën. Ook in haar advisering omtrent de arbeidsinkomensquotingdiscussie en de positie van zzp'ers schenkt DNB aandacht aan de verdeling van welvaart en inclusiviteit van het economisch systeem.

Toegankelijkheid betalingsverkeer

Speerpunt 6 We bevorderen de toegankelijkheid van het betalingsverkeer

Waarom doen we dit?

DNB heeft de taak om een goede werking van het betalingsverkeer te bevorderen. Gezien de snelheid waarmee betaalmethodes veranderen, is er een risico dat bepaalde kwetsbare groepen achterblijven en uitgesloten worden. Financiële educatie en inclusie zijn essentieel om brede toegang tot het betalingsverkeer te waarborgen.

Wat willen we bereiken – lange termijn?

DNB wil dat iedereen toegang heeft tot het betalingsverkeer. Dat vraagt om een duidelijke en begrijpelijke informatievoorziening. Het belang van financiële educatie neemt toe vanwege de vergaande digitalisering van het betalingsverkeer en de trend dat consumenten steeds meer financiële beslissingen zelf moeten nemen.

DNB zorgt ervoor dat het betaalsysteem toegankelijk is voor kwetsbare groepen, zoals mensen met een functiebeperking, laaggeletterden en mensen met beperkte toegang tot internet. Dit doet DNB onder meer in het door haar voorgezeten Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (**MOB**). Ook blijft DNB werken aan een optimaal functionerende chartale keten, waarin contant geld algemeen geaccepteerd blijft, afstort- en opnamemogelijkheden bereikbaar zijn en de betrouwbaarheid en veiligheid van contant geld gewaarborgd blijft. Tot slot biedt DNB duidelijke en begrijpelijke financiële educatie, onder meer via het eigen bezoekerscentrum en deelname aan initiatieven als de Week van het Geld en Wijzer in Geldzaken.

Wat gaan we in 2019 doen – korte termijn?

Via het MOB wordt opvolging gegeven aan de uitkomsten van een marktonderzoek naar de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het betalingsverkeer voor kwetsbare groepen. Daarnaast zal bij betaalinnovaties structureel aandacht worden gevraagd voor de mogelijke gevolgen voor digitale inclusie. Ook zoekt DNB het Europese speelveld op, onder meer via actieve ondersteuning van een platform (*Pay-Able*) dat zich inzet voor de toegankelijkheid van betaalterminals voor mensen met een fysieke beperking. Verder is DNB medevoorzitter van de *Euro Retail Payments Board working group Accessibility* van de ECB, die toeziet op de toegankelijkheid van het

betalingsverkeer in Europees verband. Tot slot draagt DNB actief haar visie op financiële inclusie uit in nationaal en internationaal verband. Zo organiseert DNB in 2019 het congres *Financial Inclusion* en neemt ze deel aan het *Financial Inclusion Global Initiative* van de Wereldbank.